

Anti-pestprotocol



Inhoud

Inleiding	pagina 3
Begripsomschrijving	pagina 4
Preventieve benadering	pagina 5
Betrokkenen	pagina 6-7
Het protocol	pagina 8-9
Hulp aan de ouders	pagina 10-11

Inleiding

In dit anti-pestprotocol leggen wij vast dat we pestgedrag op Basisschool de Ganzerik niet accepteren. We willen aan alle kinderen, ouders en leerkrachten een veilig pedagogisch klimaat bieden, zodat een positieve (leer)ontwikkeling voorop kan staan. Onze pest-coördinator is Monique Michiels.

Dit anti-pestprotocol is voor ons een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- Het tijdig signaleren en onderkennen van pestgedrag.
Wij zien dit als een taak van onze *school*. Pesten mag nooit een probleem zijn van één leerling, groep of leerkracht. Wanneer pestgedrag gesignaleerd wordt, bespreken wij dit in teamverband. Pas als iedereen op de hoogte is, kan *samen* gewerkt worden aan de aanpak.
- Het vormt een plan van aanpak om pestgedrag bespreekbaar te maken, zoveel mogelijk te voorkomen (preventiemethode) en aan te pakken (remediëren)

Missie Bs de Ganzerik

Bij de uitvoering van ons anti-pestprotocol, is onze missie de leidraad.

Op basisschool de Ganzerik willen leerkrachten samen met kinderen en ouders een veilige en respectvolle omgeving creëren waarbinnen kinderen en leerkrachten de kans krijgen om hun kennis, vaardigheden en talenten optimaal te ontplooien om zo uit te groeien tot een mooi mens.

Vanuit deze missie ontstaat voor ons de plicht om pestgedrag op onze school zo adequaat mogelijk aan te pakken.

Zowel kinderen als leerkrachten en ouders dienen zich veilig te voelen op school. Als we praten over veiligheid dan hebben we het over fysieke veiligheid en sociale veiligheid.

De fysieke veiligheid wordt gewaarborgd door een team BHV-ers dat verantwoordelijk is voor de veiligheid in en om het gebouw.

De sociale veiligheid willen we bevorderen door het creëren van een goed pedagogisch klimaat waarin kinderen en leerkrachten zich gehoord, gezien en gewaardeerd voelen. Een klimaat waarbinnen kinderen zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

In dit plan kunt u achtereenvolgens lezen wat wij onder pestgedrag verstaan (een begripsomschrijving), hoe wij dit gedrag op onze school proberen te voorkomen (preventieve benadering), welke betrokkenen een rol spelen en hoe wij als school handelen als pestgedrag toch wordt gesignaleerd (het protocol)

Begripsomschrijving

Plagen en pesten, wat is het verschil

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt. Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral aanhoudend karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen.

Voorbeelden van specifiek *pestgedrag*

Verbaal:

- Vernederen: "je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: "Homo, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan wachten we je op."
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (rooie, dikke, dunne, flapoor, centenbak enz.)
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Fysiek:

- Trekken, slaan en duwen of zelfs spugen;
- Schoppen en laten struikelen;
- Krabben, bijten en haren trekken;
- Intimidatie:
 - Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten;
 - Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen;
 - Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven;
 - Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie :

Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.

Uitsluiten:

Het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.

Beschadigen en kapotmaken van spullen:

Boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Sociale Media;

De nieuwe sociale Media wordt door velen gebruikt om vaak elkaar anoniem te kleineren. Deze manier van pesten is vaak niet zichtbaar" en zeer kwetsend.

Preventieve benadering

- In de eerste twee weken van het schooljaar, de zgn. “Gouden weken” bespreken de leerkrachten samen met de leerlingen hoe zij samen willen werken, spelen en leren. Hier worden ook bijpassende regels afgesproken die duidelijk zichtbaar in de klas worden opgehangen. De afspraken en regels worden *samen* met de kinderen bedacht en geformuleerd in termen van gewenst gedrag;
- De leerkrachten voeren regelmatig (kind)gesprekjes met leerlingen zodat de leerling zich gehoord, gezien en gewaardeerd voelt en er een vertrouwensband ontstaat tussen leerkracht en leerling;
- Om zicht te krijgen op o.a. het welbevinden en welzijn van de leerlingen wordt tweemaal per jaar de vragenlijst van Viseon ingevuld door de leerkracht en vanaf groep 5 ook door de leerling; In de vragenlijst zijn een aantal directe en indirecte vragen rondom pesten opgenomen. Deze lijsten dienen dan ook als een belangrijk signaleringsinstrument.
- Om de onderlinge verhoudingen van kinderen in een groep inzichtelijk te krijgen, kan de leerkracht (vanaf groep 4) een (digitaal) sociogram maken.
- Op de speelplaats maken we gebruik van de conflicthantering van GDO. Alle kinderen van de school, alle leerkrachten krijgen in de gouden weken (eerste en tweede week na de zomervakantie) een presentatie over de aanpak. De kracht van deze aanpak is, dat kinderen leren hoe ze moeten handelen in bepaalde situaties.

De aanpak is als volgt.

- Regel 1: zelf oplossen:
Kinderen proberen eerst de ruzie zelf op te lossen
- Regel 2: Hulp invoeren
Lukt zelf oplossen niet dan roept een van de kinderen de hulp in van de leerkracht.
- Regel 3: Verplichte meldregel
Een kind dat geschopt, geslagen, geduwd of gespuugd wordt is verplicht dit te melden.
Toelichting Vaak durven dit kinderen niet, omdat ze bang zijn dat het dan nog veel erger wordt. Door deze regel voorkomen we dat sommige kinderen een “slechte invloed” krijgen op andere kinderen. Deze regel geeft ook aan dat we op onze school geen fysiek geweld toestaan. Het is de grootste overtreding tegen de regel : We gaan prettig met elkaar om.
- Regel 4: De haalregel
Een kind dat zich meldt bij de leerkracht met een klacht over en ander kind, moet dit kind gaan halen.
Toelichting Kinderen die bang zijn voor het ruziekind kunnen ook bang zijn om dit kind te halen. Omdat ieder kind dit moet, wordt het voor deze kinderen veel gemakkelijker om dit te doen. Verder let de leerkracht goed op hoe het gaat als een kind een ander kind gaat halen.
- Regel 5: Je-moet-komen-regel
Een kind dat door een kind gevraagd wordt om te komen, moet ook komen.
Toelichting Doet het kind dit niet dan volgt er een straf. Komt het kind niet mee, dan gaat de haler weer terug naar de leerkracht. De leerkracht vraagt het kind na schooltijd even te komen om dan te kunnen praten met het andere kind. Deze leerkracht gaat na de pauze naar de klas van het betreffende kind en zegt in de groep dat het kind straf heeft, omdat het niet is gekomen. Het kind moet verder na schooltijd komen om alsnog het gesprek met het andere kind te voeren.
- Regel 6: ruzie-klein-houden
Bemoeiallen, meelopers en beschermers bemoeien zich niet met de ruzie van twee

kinderen

Toelichting Deze regel zorgt ervoor dat de ruzie klein blijft. Dit geldt ook voor kinderen die familie zijn van de kinderen die met elkaar ruzie hebben. Zij bemoeien zich op school niet met de ruzie van hun broertje of zusje.

Straf (time out plek) volgt altijd bij:

Uitschelden van iemand met lichamelijke handicap

- Discriminerende opmerkingen
- Bij lichamelijk geweld

De leerkrachten maken gebruik van een logboekje. Het is belangrijk om op te sporen welke kinderen telkens bij ruzies betrokken zijn. Daarom schrijven we elke ruzie heel beknopt op in het logboekje. Als een kind drie keer bij een ruzie betrokken is gaan we na wat er aan de hand is. Het logboekje is geen strafboekje, want er komen ook kinderen in die niets gedaan hebben. Het logboekje zorgt ervoor, dat kinderen niet zomaar de schuld krijgen van iets wat ze niet gedaan hebben. Ouders worden betrokken bij de gesprekken

Op school maken we al een aantal jaren gebruik van de effectieve conflicthantering vanuit het groepsdynamisch onderwijs (GDO). GDO is een integrale, duurzame aanpak om kindwaardig en kwalitatief goed onderwijs te realiseren. GDO baseert zich op wetenschappelijke inzichten uit de neuropsychologie, evolutiepsychologie en onderwijssociologie. De kernwaarden waarop GDO is gebaseerd zijn: rechtvaardigheid, persoonlijke groei, respecteren, ontwikkelen en harmonie. Alle kinderen van de school, alle leerkrachten krijgen in de gouden weken (eerste en tweede week na de zomervakantie) een presentatie over de aanpak. De kracht van deze aanpak is, dat kinderen leren hoe ze moeten handelen in bepaalde situaties.

Wij hopen met de preventieve benadering pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen. Helaas kan het toch voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de preventieve benadering niet meer voldoende veiligheid biedt. Het is dan van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem is in zijn of haar groep. Het is ook van belang dat voor alle betrokkenen duidelijk is welke maatregelen de school neemt tegen dit ongewenste gedrag. In ons pestprotocol staat beschreven op welke wijze we het pestgedrag van kinderen benaderen.

Betrokkenen

Bij pestgedrag zien we altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen:

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen vooral gepest worden in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen. Dit gebeurt meestal in vrije situaties waarin minder controle is, bijvoorbeeld op het schoolplein, in de omkleedruimte van de gymzaal, etc. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden, mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar de pesters. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek of verbaal wel de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken vaak populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd: je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer.

Alles is immers beter dan zelf gepest te worden. Het profiel van de pester is sterk zelf bevestigend.

Wat kunnen oorzaken zijn die leiden tot pestgedrag

- Voortdurend met elkaar de competitie moeten aangaan. Leerlingen leren hun eigenwaarde af te meten aan de mate waarin ze hun klasgenoten kunnen overtreffen. Ze kunnen anderen omlaag proberen te drukken omdat ze denken zo zelf beter naar voren te komen. Juist om deze reden zijn onze eerste 'Gouden weken' van het schooljaar zo belangrijk om een positieve groepsvorming te bewerkstelligen.
- Een voortdurende strijd om de macht in de groep.
- Als de lesstof te moeilijk is, kan een kind uit gevoel van onmacht gaan pesten (onmacht in sociale situaties), compensatiegedrag.
- Lichaamstaal speelt een rol bij het al dan niet gepest worden
- Verveling kan leiden tot pesten
- Een problematische thuissituatie van de pester
- Een voortdurend gevoelde anonimiteit.
De pester voelt zich verloren binnen de grote groep.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

Voorals meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt laat het individueel denken meer en meer achter zich en zo kan met name groepsgegedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn.

Het protocol

Op bs de Ganzerik accepteren we niet dat er gepest wordt!!!

Er mogen geen bijnamen worden gegeven, iedereen wordt met zijn eigen naam aangesproken. Er mag niet worden gescholden en geen onbehoorlijke taal worden gebruikt, niet tegen volwassenen maar ook niet tussen kinderen onderling. Er mogen geen gewelddadige en/of dreigende gebaren worden gemaakt, dreigbrieven en afpersing zijn niet toegestaan. Ook gaat iedereen zorgvuldig om met eigendommen van een ander. Er mogen geen spullen worden afgepakt en vernield.

Indien wij pestproblematiek signaleren gaan wij over op een curatieve aanpak. Hierin staat de school niet alleen. Wij werken nauw samen met externe deskundigen zoals de schoolarts en jeugdzorg. De aanpak die wij hanteren is gebaseerd op het vijf-sporen beleid van Bob van der Meer. Hij is deskundig op het gebied van pestproblematiek .

Vijf-sporen-beleid

Spoor 1: Hulp aan het gepeste kind

- Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen;
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen;
- Samen met het kind werken aan oplossingen;
- Zorgen voor follow-up gesprekken.

Bij ernstige gevolgen van pesten probeert de leerkracht samen met de ouders het gepeste kind zijn/haar gevoel voor eigenwaarde terug te laten vinden. Indien nodig wordt hierbij hulp van professionele instellingen (bv. schoolarts of Jeugdzorg) ingeschakeld.

Spoor 2: Hulp aan degene die pest

- De leerkracht voert probleemoplossende gesprekken, waarin hij probeert de oorzaak van het pestgedrag te ontdekken;
- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent;
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.;
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden;
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt;
- Uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.

Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht de "gevoeligheid" van de pester voor wat hij het gepeste kind heeft aangedaan te vergroten. De leerkracht maakt afspraken met de pester over gedragsverandering. Aan het einde van de week heeft een vervolgesprek plaats. Als het bovenstaande niet helpt, wordt een gesprek met de ouders aangegaan. De leerkracht vraagt hun medewerking om aan het pestprobleem een einde te kunnen maken. De Intern Begeleider of de directeur nemen deel aan de gesprekken met ouders

Spoor 3: De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen;
- Ouders op de hoogte stellen van pestsituaties;
- Informatie en advies over pesten en de manier en waarop pesten kan worden aangepakt;
- Samen met ouders het pestprobleem aanpakken;

- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Spoor 4: De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

- Met de kinderen in de groep praten over pesten en over hun eigen rol daarbij;
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en hun bijdrage aan die
- Oplossingen;
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

Spoor 5: De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school neemt stelling tegen het pesten;

Directie en IB-er zorgen voor informatie over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school;

(Langlopende) pestproblematiek die zich in een groep voordoet, teambreed bespreken. De aanpak is een taak van de (hele) school. *Samen sterk.*

Pestgedrag wordt gemeld in het incidentenregistratiesysteem.

Dit pestprotocol wordt door het hele team en de MR onderschreven en vormt als zodanig een onderdeel van het beleid van onze school.

Hulp aan ouders

Tips voor ouders van een kind dat pest

- Neem het probleem serieus;
- Realiseert u zich dat elk kind een pester kan worden;
- Praat met uw kind en bedenk dat een pester steeds zal proberen zijn haar foute gedrag te minimaliseren. Stel directe vragen:
Wat doe jij? Wat gebeurt er dan? Waarom doe je dat? Hoe voel je je daarna?
- Neem contact op met de school en blijf in contact. Laat aan uw kind en de school merken dat u dit probleem en de oplossing samen met de school serieus neemt;
- Maak uw kind zeer duidelijk dat u dit gedrag niet tolereert en geef aan wat voor gevolgen pesten heeft voor de slachtoffers;
- Beloon uw kind voor positief gedrag;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport;
- Bedenk dat het veelvuldig kijken naar gewelddadige video's, videogames en televisieprogramma's het gedrag van uw kind negatief kan beïnvloeden. Stel samen met uw kind een kijk- of speelwijzer op;

Tips voor ouders van kinderen die gepest worden

- Neem het probleem serieus;
- Moedig uw kind aan te praten over pesten;
- Stel directe vragen:
 - Wie plaagt er?
 - Wat gebeurt er?
 - Waar gebeurt het?
 - Wanneer gebeurt het?
- Vraag uw kind hoe zij/hij geprobeerd heeft het pesten te stoppen;
- Help uw kind met het bedenken van mogelijke oplossingen;
- Door veel met uw kind te praten kunt u erachter komen welke positie het inneemt in de klas;
- Laat deze gesprekken in een ontspannen sfeer plaatsvinden;
- Kan uw kind moeilijk praten, laat hem/haar een dagboekje bijhouden;
- Zeg in ieder geval nooit dat het "eigen schuld" is als uw kind gepest wordt;
- Stel waar nodig een sociale vaardigheidstraining voor. Vraag indien nodig informatie aan de Intern Begeleider.
- Ga niet zelf met de pester(s) of hun ouders in gesprek, behalve als het in een heel vroegtijdig stadium is.
- Neem als ouder op positieve wijze contact op met de school in samenspraak met uw kind.
- Zorg ervoor dat je kind het gevoel heeft dat je als ouders achter hem of haar blijft staan.
- Houd de communicatie open, blijf over het pesten praten met uw kind op een positieve manier (niet vragen: en wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd).

Tips voor overige ouders

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas en over wat de leerkracht doet en moedig het kind aan te praten over het pesten in de klas. Onderzoek of jouw kind behoort bij de zwijgende middengroep.

- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Neem tijdig contact op met de school als je erachter komt dat er gepest wordt in de klas.